

	Univerzitetska bolnica Klinički centar Banja Luka			PR-06-022
Postupak u slučaju smrti pacijenta				
Strana 1 od 6	Izdanje:	Važi od:	Odobrio	Kopija broj
	4	15.12.2014.	Pomoćnik generalnog direktora za medicinske poslove	1

1 PREDMET I PODRUČJE PRIMJENE

1.1 Predmet procedure

Ovom procedurom definiše se postupak u slučaju smrti pacijenta u UBKC Banja Luka.

1.2 Područje primjene

Procedura se primjenjuje u svim organizacionim jedinicama medicinskog sektora UBKC Banja Luka.

1.3 Nadležnosti za primjenu

Za primjenu procedure na nivou UBKC nadležani su Pomoćnici generalnog direktora za medicinske poslove, svako u svom domenu. Za primjenu procedure na nivou organizacionih jedinica i informisanje zaposlenih nadležni su rukovodioci OJ. Svi zaposleni koji su direktno uključeni u procese regulisane ovim dokumentom, dužni su da poznaju i postupaju u skladu sa sadržajem ovog dokumenta.

1.4 Isključenja

Nema.

2 VEZA S DRUGIM DOKUMENTIMA

2.1 REFERENTNI DOKUMENTI

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Sl. glasnik Republike Srpske“ br.106/09),
- Zakon o zdravstvenom osiguranju („Sl. glasnik Republike Srpske“ br.18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 17/08, 01/09),
- Zakon o evidencijama i statističkim istraživanjima u oblasti zdravstvene zaštite („Sl.glasnik Republike Srpske“ br.53/07),
- Pravilnik o sadržaju, obimu i načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu („Sl.glasnik Republike Srpske“ br. 102/11),
- Odluka o participaciji („Sl.glasnik Republike Srpske“ br.63/10, 73/10, 101/10, 42/11, 70/11 i 102/11),
- „Povelja o pravima pacijenata“,
- „Pravilnik o postupku utvrđivanja smrti lica“,
- „Pravilnik o postupku obavljanja obdukcije“,
- „Etički kodeks ljekara“,
- „Etički kodeks medicinskih sestara“,

	Strana 2 od 6	Izdanje:	Važi od:	PR-06-022
		4	15.12.2014.	

2.2 Ostali dokumenti

- Normativna akta UBKC Banja Luka,
- „Kodeks ljekarske etike UBKC Banja Luka“,
- „Kodeks medicinskih sestara i tehničara UBKC Banja Luka“.

3 TERMINI I SKRAĆENICE

- **UBKC** – Univerzitetska bolnica Klinički centar Banja Luka,
- **OJ** – Organizaciona jedinica,
- **Fond** – Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske.

4 OPIS POSTUPKA

4.1 Nadležnost za utvrđivanje uzroka smrti pacijenta

U slučaju smrti pacijenta u UBKC Banja Luka, ordinirajući, odnosno dežurni doktor u OJ utvrđuje vrijeme i uzrok smrti pacijenta. Vrijeme smrti se utvrđuje pregledom umrlog pacijenta a uzrok smrti pacijenta se utvrđuje pregledom medicinske dokumentacije i obdukcijom.

U slučaju kada je smrt nastupila u toku transporta, prije ulaska pacijenta u UBKC BL ili neposredno po dolasku u prijemnu ambulantu i sprovedene neuspješne reanimacije dežurni doktor konstatuje smrtni ishod.

U ovakvim slučajevima ne vrši se prijem na liječenje otvaranjem medicinske dokumentacije, već se piše detaljan nalaz i mišljenje u četiri primjerka sa potpisima oba dežurna doktora. Ukoliko postoji opravdan zahtjev za obdukciju ili ukoliko se radi o slučaju opisanom u važećoj zakonskoj regulativi uz nalaz i mišljenje se postavlja zahtjev za obdukciju umrlog.

Ukoliko je smrt nastupila na odjeljenu gdje je pacijent liječen smrt će konstatovati ordinirajući doktor ili nadležni dežurni doktor.

Doktor postavlja zahtjev za obdukciju u slijedećim slučajevima:

- kada postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi s izvršenjem krivičnog djela (UBKC Banja Luka obavještava MUP Republike Srpske i predlaže sudsko – medicinsku obdukciju),
- kada je lice umrlo u UBKC Banja Luka a nije utvrđen uzrok smrti:
 - ako je od momenta prijema na liječenje prošlo manje od 24 sata a uzrok smrti nije sa sigurnošću utvrđen;
 - ako je smrt nastupila za vrijeme pregleda doktora medicine ili bilo kakve medicinske intervencije preduzete u dijagnostičke ili terapijske svrhe;
 - ako je smrt nastupila u vezi sa bilo kakvom eksperimentalnom procedurom ili kliničkim ispitivanjem koja se obavljaju u UBKC Banja Luka.
- kad zahtijeva doktor koji je liječio umrlo lice,
- kada to zahtijevaju epidemiološki i sanitarni razlozi,
- na zahtjev člana uže porodice umrlog lica,
- na zahtjev nadležnog istražnog organa.

	Strana 3 od 6	Izdanje:	Važi od:	PR-06-022
		4	15.12.2014.	

U slučaju da doktor zahtijeva obdukciju mora popuniti uputnicu za obdukciju uz koju treba dostaviti i istoriju bolesti.

Obdukcioni nalaz piše se u dva primjerka (arhiva Zavoda za patologiju, rukovodiocu OJ na kojoj je pacijent preminuo). Dostavljenje obdukcionog nalaza je u potpunosti isto kao dostavljanje patohistoloških nalaza u organizacione jedinice. Tehnički sekretari OJ preuzimaju nalaze u Zavodu za patologiju i predaju ih rukovodiocima OJ.

Ukoliko članovi porodice umrlog pacijenta traže izdavanje obdukcionog nalaza obraćaju se Generalnom direktoru UBKC Banja Luka. Generalni direktor u konsultaciji sa rukovodiocem OJ daje saglasnost o izdavanju obdukcionog nalaza.

4.2 Dokumentacija o umrlom pacijentu

Nakon utvrđivanja uzroka smrti pacijenta, u OJ popunjavaju se sljedeći dokumenti o umrlom pacijentu:

- „Izveštaj o uzroku smrti“ 3 primjerka (1 opština–matičar, 1 član porodice, 1 istorija bolesti),
- „Potvrda medicinske ustanove o smrti“ 3 primjerka (1 opština–matičar, 1 član porodice, 1 istorija bolesti),
- „Sprovodnica leša – zahtjev za obdukciju“ 3 primjerka (2 uz tijelo umrlog se upućuje na patologiju, 1 istorija bolesti),
- „Posmrtni listić“ 1 primjerak
- „Temperaturno-terapijska lista“ (1 primjerak),
- „Istorija bolesti“ (1 primjerak),
- „Otpusno pismo“ 3 primjerka (1 član porodice, 1 istorija bolesti, 1 matični list).

Tehnički sekretar u OJ upisuje podatke o smrti pacijenta u sljedeće evidencije:

- „Dnevni izvještaj o kretanju bolesnika“,
- „Matičnu knjigu pacijenata“.
- „Indeks ležećih pacijenata“

Tehnički sekretar OJ dokumentaciju o umrlom pacijentu ulaže u istoriju bolesti.

4.3 Obavješćavanje o smrti pacijenta

Glavna sestra OJ (medicinska sestra/tehničar u periodu izvan radnog vremena) obavještava porodicu umrlog pacijenta putem telegrama. Telegram se šalje na adresu na kojoj je pacijent prijavljen preko Pošta Srpske pozivom na broj **1202**.

Ordinirajući ili dežurni doktor je obavezan da porodici umrlog pacijenta ukoliko je prisutna usmeno saopšti smrtni ishod pacijenta.

4.4 Postupak sa tijelom umrlog pacijenta

Nakon što dežurni doktor utvrdi smrt pacijenta, medicinska sestra/tehničar, stavlja „posmrtni listić“ na palac noge umrlog i uz tijelo umrlog pacijenta stavlja „Sprovodnicu leša“. Tijelo se zadržava dva sata u OJ nakon utvrđivanja smrti u za to predviđenom prostoru. U OJ koje nemaju infrastrukturne uslove za smještaj tijela, tijelo ostaje u sobi u kojoj je nastupila smrt ograđeno neprovidnim paravanom. Medicinska sestra/tehničar skida sve sa tijela (odjeću, sat, nakit...) i zajedno sa svim ličnim stvarima (garderobu, mobilni telefon...) popisuje u svesku primopredaje i pakuje u najlonske vreće. Najlonske

	Strana 4 od 6	Izdanje:	Važi od:	PR-06-022
		4	15.12.2014.	

vreće sa stvarima označavaju se imenom i prezimenom umrlog pacijenta i odlažu u prostoriju za garderobu ili trokader a vrijednije stvari (novac, nakit, mobilni telefon...) odlažu se u kancelariju administrativnog radnika. Medicinska sestra/tehničar tijelo umotava u plahtu plave boje koja na sebi ima oznaku organizacione jedinice (plahte koje se koriste za transport tijela umrlih obezbjedio je prevoznik umrlih lica ODJKP „Novo groblje Banja Luka“). Nakon što prođu predmetna 2 sata od smrti pacijenta, iz svih organizacionih jedinica se tijelo umrlog umotano u plahtu OJ na kojoj je smrt nastupila prevozi u mrtvačnicu Zavoda za patologiju na lokaciji Paprikovac. Plahta u koju je umotano tijelo mora na sebi da ima oznaku organizacione jedinice kako bi se omogućilo njihovo evidentiranje i vraćanje na OJ. Zaposleni u mrtvačnici Zavoda za patologiju dužni da vode evidenciju o broju plahta u kojima se pacijenti transportuju iz OJ do mrtvačnice i pošalju ih u vešeraj iz kojeg se oprane plahte vraćaju na OJ u kojoj je smrt nastupila.

4.5 Transport tijela umrlih sa lokacije Hirurgija i Klinike za psihijatriju u mrtvačnicu Zavoda za patologiju

Prevoz tijela umrlih sa lokacije Zdrave Korde 1 (Hirurgija) i lokacije Mačvanska 17 (Klinike za psihijatriju) obavlja pravno lice koje je registrovano za obavljanje pogrebne djelatnosti, a sa kojim UBKC Banja Luka ima sklopljen ugovor (ODJKP „Novo groblje Banja Luka“) o prevozu umrlih sa lokacije Hirurgija i Klinike za psihijatriju u mrtvačnicu Zavoda za patologiju. Nakon smrti pacijenta, odnosno nakon što prođu 2 sata od smrti pacijenta iz svih organizacionih jedinica sa navedenih lokacija tijelo umrlog se prevozi u mrtvačnicu Zavoda za patologiju na lokaciji Paprikovac.

Odmah nakon utvrđivanja smrti pacijenta, glavna sestra OJ gdje je smrt nastupila ili sestra u smjeni ukoliko smrt nastupi izvan radnog vremena, dužna je da na broj **051/214-107** kontaktira radnika Novog groblja i obavjesti ga o smrti pacijenta. Sestra koja kontaktira radnika Novog groblja saopštava mu slijedeće informacije:

- Puni naziv i lokaciju organizacione jedinice, sprat i broj sobe u kojoj se tijelo nalazi,
- Ime i prezime umrlog pacijenta,
- Kontakt osobe kojoj vozač treba da se javi kad dođe po tijelo umrlog.

Po prijemu poziva i evidentiranju gore navedenih informacija, radnik Novog groblja obavještava svog dežurnog vozača koji je u obavezi da preuzme tijelo tačno dva sata po prijemu poziva iz UBKC Banja Luka. Dežurni vozač Novog groblja i radnik Novog groblja tijelo preuzimaju direktno sa organizacione jedinice na kojoj je smrt nastupila. Vozač Novog groblja zajedno sa radnikom Novog groblja vrši prenos tijela umrlog pacijenta iz OJ do vozila Novog groblja. Transport tijela do vozila vrši se na odgovarajući način (pokretnim kolicima). Neposredno prije transporta vozač Novog groblja je u obavezi da ukoliko se transport vrši u periodu od 07 do 19h (dnevna smjena), pozivom na lokal **2354** obavjesti pomoćnika obducentata o transportu tijela. Ukoliko se transport vrši u periodu od 19 do 07h (noćna smjena), vozač Novog groblja je u obavezi da pozivom na lokal **2338** obavjesti portira u portirnici zgrade Tehničko ekonomskog bloka o transportu tijela umrlog kako bi mu portir otključao ulazna vrata koridora.

4.6 Transport umrlih na lokaciji Paprikovac u mrtvačnicu Zavoda za patologiju

Nakon smrti pacijenta, odnosno nakon isteka 2 sata od smrti pacijenta iz svih organizacionih jedinica na lokaciji Paprikovac tijelo umrlog prenosi se u mrtvačnicu Zavoda za patologiju (suteran zgrade Zараznog). Prenos tijela umrlog pacijenta vrše nosači organizacione jedinice na kojoj je smrt nastupila. Neposredno prije transporta nosač je u obavezi da ukoliko se transport vrši u periodu od 07 do 19h (dnevna smjena), pozivom na lokal **2354** obavjesti pomoćnika obducentata o transportu tijela.

	Strana 5 od 6	Izdanje:	Važi od:	PR-06-022
		4	15.12.2014.	

4.7 Transport umrlih iz Zavoda za patologiju

Prevoz umrlih iz mrtvačnice Zavoda za patologiju UBKC Banja Luka, obavlja pravno ili fizičko lice registrovano za obavljanje pogrebne djelatnosti koju odredi član porodice umrlog ili ovlašteno lice. Tijelo umrlog se iz mrtvačnice Zavoda za patologiju predaje pravnom ili fizičkom licu koje je registrovano za pogrebnu djelatnost koje odredi član porodice umrlog. S obzirom da se radi o pravnom ili fizičkom licu registrovanom za obavljanje pogrebne djelatnosti, pretpostavlja se da je isto osposobljeno za kupanje, pripremanje i opremanje umrlog za preuzimanje iz UBKC i sahranjivanje na odgovarajući način. To dalje znači da pravno ili fizičko lice registrovano za obavljanje pogrebne djelatnosti mora da raspolaže adekvatnom opremom za transport tijela koja podrazumjeva vreće ili sanduke kojima je obezbijeđen transport tijela u skladu sa sanitarnim i higijenskim propisima. UBKC Banja Luka nije registrovan za obavljanje pogrebne djelatnosti te ne može da pruža usluge iz te oblasti.

U mrtvačnici Zavoda za patologiju mora biti prisutan dežurni radnik 24 časa kako bi se obezbijedilo preuzimanje tijela umrlih u svakom momentu od strane porodice preminulog, odnosno pravnog ili fizičkog lica određenog od strane porodice umrlog.

Porodicu umrlog čini u prvom redu bračni drug i djeca umrlog (tu spadaju i usvojena djeca), unučad, te roditelji umrlog (i usvojilac), brat i sestra samo u slučaju da nema prethodno navedenih srodnika. Ukoliko umrli nema nikog od navedenih bližih srodnika, tijelo mogu preuzimati i ostali dalji srodnici, a u slučaju da umrli nema ni takvih srodnika tijelo se predaje pravnom ili fizičkom licu registrovanom za obavljanje pogrebne djelatnosti koje odredi (po prethodnom obavještenju) Grad Banja Luka.

U mrtvačnici se vodi protokol umrlih koji sadrži:

- redni broj,
- datum smrti,
- ime i prezime umrlog pacijenta,
- godina i pol,
- organizaciona jedinica gdje je smrt nastupila,
- pravno ili fizičko lice koje je registrovano za pogrebnu djelatnost koje odredi član porodice koje je preuzelo tijelo umrlog.

4.8 Postupak sa imovinom umrlog pacijenta

Zatečena imovina umrlog se zapisnički popisuje u svesku primopredaje OJ na kojoj je pacijent boravio. Imovina se predaje članu porodice uz potvrdu o predaji imovine i upis JMBG osobe koja je preuzela imovinu.

4.9 Stupanje na snagu

Postupanje po ovoj proceduri vrišće se od 15.12.2014. godine a do tada postupa se po trenutno važećoj proceduri.

	Strana 6 od 6	Izdanje:	Važi od:	PR-06-022
		4	15.12.2014.	

5 OBRASCI

- obrazac “Izveštaj o uzroku smrti”,
- obrazac “Potvrda zdravstvene ustanove o smrti”,
- obrazac “Sprovodnica leša- Zahtjev za obdukciju”,
- obrazac “Posmrtni listić”.

6 ZAPISI

Naziv dokumenta	Oznaka obrasca	Dokument formira	Broj primjeraka	Rok čuvanja	Mjesto čuvanja	Evidencija
Izveštaj o uzroku smrti	nema	Odjeljenjski doktor	3 primjerka	trajno	Istorija bolesti	nema
Potvrda zdravstvene ustanove o smrti	nema	Odjeljenjski doktor	3 primjerka	trajno	Istorija bolesti	nema
Sprovodnica leša– Zahtjev za obdukciju	nema	Odjeljenjski doktor	3 primjerka	trajno	Istorija bolesti	nema
Posmrtni listić	nema	Odjeljenjska sestra	1 primjerak			nema
Potvrda o preuzimanju pokojnika	nema	Tehnički sek. Zavoda	2 primjerka	trajno	arhiva	Protokol Zavoda za Patologiju
Otpusno pismo	nema	Odjeljenjski doktor	3 primjerka (1 članu porodice, 1 istorija bolesti, 1 matični list)	trajno	Istorija bolesti	nema